

TRAKŲ R. AUKŠTADVARIO MOKYKLOS-DARŽELIO „GANDRIUKAS“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Trakų r. Aukštadvario mokykloje-darželyje „Gandriukas“ (toliau – mokykla) tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR ŠMM 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokykloje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Mokykloje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmy turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5.4. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai, tėvai (globėjai) supažindinami su tvarkos aprašu pasirašytinai.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis (darželinukas, priešmokyklinukas, mokinys), iš kurio yra tyčiojama;

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi skriaudėjas;

6.6. patyčių stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų, globėjų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus, globėjus;

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.10. prevencinė programa – planingų ir sistemingų priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksmus ir mažinti rizikos veiksnių įtaką, visuma.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija - mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių ir grupių vadovai, o jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos vadovo paskirtas atsakingas asmuo ir Vaiko gerovės komisija, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių, grupių vadovų, pagalbos mokiniui specialistų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Mokykloje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl mokyklos tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus mokykloje tvarkos apraše numatytus veiksmus.

11. Klasių, grupių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. **Mokyklos bendruomenės nario**, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias ir nedelsiant nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui/mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui/mokiniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą, apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias.

13. **Klasės/grupės vadovas**, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejais;

13.2. užpildo pranešimo apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias formą (1 priedas), ją perduoda mokyklos vadovo paskirtam už tvarkos vykdymą atsakingam asmeniui, informuoja socialinį pedagogą;

13.3. bendradarbiaudamas su socialiniu pedagogu organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus), esant poreikiui, kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną, o patyčioms nesiliaujant ar esant sudėtingam patyčių atvejui, perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį VGK.

14. Užpildytą formą priėmęs asmuo ją registruoja Patyčių registracijos žurnale;

14.1. nesibaigiant patyčių situacijai, padeda spręsti patyčių atvejį;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

15. **Vaiko gerovės komisija**, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja Mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

15.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, pagal poreikį organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Vaikui/mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja Mokyklos direktorių.

17. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio/vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, informuoja Mokyklos direktorių.

18. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie darbuotojo patiriamas patyčias arba darbuotojo tyčiojimąsi, nedelsiant imasi priemonių, numatytų teisės aktuose.

19. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

21. Tvarkos aprašas skelbiamas mokyklos interneto svetainėje.